

Primarna odgovornost za sigurnost zračne plovidbe je na operatorima (aerodromima, aviokompanijama, pružateljima usluga, organizacijama za održavanje itd.), kao i svim korisnicima zračnog prostora.

Politika upotrebe zračnog prostora EU ide u pravcu da se učini sve kako bi se povećala sigurnost zračne plovidbe, a rizik minimizirao. U tom smislu, politika upotrebe zračnog prostora Bosne i Hercegovine treba da prati politiku EU.

Evropska unija, kroz Evropski program sigurnosti i ICAO, kroz plan Sigurnosti zračne plovidbe, zahtijeva od BiH da usvoji Državni program sigurnosti zračne plovidbe (State Safety Programme - SSP) i postigne njegovu potpunu primjenu.

U BiH postoji niz tijela koja su odgovorna za provođenje određenih elemenata sigurnosti zračne plovidbe ali i različiti aranžmani u pogledu koordiniranja aktivnosti sadržanih u SSP-u, uključujući Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, Ministarstvo odbrane BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, BHDCDA i BHANSA-u.

Da bi se postigao zadovoljavajući nivo sigurnosti zračne plovidbe, a s obzirom na brz rast i značajne promjene koje donosi kompleksnost zrakoplovnog sistema, sistem nadzora nad sigurnošću zračne plovidbe mora biti baziran na procjeni rizika (risk based approach), na osnovu kojeg se identificiraju pitanja iz oblasti sigurnost zračne plovidbe i procjenjuju rizici koji se mogu pojaviti u sistemu upravljanja sigurnošću. Pristup baziran na riziku je dio Sistema upravljanja sigurnošću zračne plovidbe (SMS). ICAO je usvojio SMS kao međunarodni standard i njegova primjena je obavezujući zahtjev uspostavljen Aneksem 19 ICAO. SMS se prožima kroz cijeli sistem civilnog zrakoplovstva kako bi se olakšalo proaktivno upravljanje rizicima.

Fokusiranje na unapređenje analize ljudskog faktora i upravljanja unutar SMS-a je od ključnog značaja. Unapredovanjem kvaliteta i načina provođenja sigurnosnih istraživačkih radova, kako bi se identificirali ljudski, organizacioni i drugi uzročni faktori, prikupljanje podataka, razmjena informacija, uključujući i izvještavanje o dogadajima sa neophodnim analizama, su osnova za efektivno upravljanje zračnim prostorom zasnovanog na riziku.

VII SMJERNICE ZA REALIZACIJU POLITIKE

Politika upravljanja zračnim prostorom BiH pruža opći okvir djelovanja za postizanje novog sigurnijeg, efikasnijeg i ekološki prihvatljivijeg željenog stanja i definiranog sveukupnog cilja.

Proces kreiranja Politike je dinamičan proces, zasnovan na postojanju međuzavisnosti elemenata vanjskog i unutrašnjeg okruženja, provođenja i ostvarenja postavljenih ciljeva te postojanju korektivnih mjera za djelovanje u pravcu ostvarenja postavljenih ciljeva.

Proces realizacije Politike zavisi od elemenata vanjskog i unutrašnjeg okruženja. Faktori na koje se može utjecati zasnovani su na razvoju institucija uključenih u upravljanje zračnim prostorom Bosne i Hercegovine.

Politika podliježe ažuriranju u skladu sa potrebama.

Broj 01-29-8-110-27/18

4. januara 2018. godine

Sarajevo

Na temelju članka 21. stavak (3) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 4. stavak (1) točka a) Odluke o osnivanju Komiteta za upravljanje zračnim prostorom Bosne i Hercegovine

("Službeni glasnik BiH", br. 75/16 i 48/17), na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 150. sjednici, održanoj 24. srpnja 2018. godine, donijelo je

ODLUKU O USVAJANJU POLITIKE UPRAVLJANJA ZRAČNIM PROSTOROM BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvaja Politiku upravljanja zračnim prostorom Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Politika) koja je dio ove Odluke.

Članak 2.

(Praćenje realizacije Politike)

Za praćenje realizacije Politike zadužuje se Komitet za upravljanje zračnim prostorom Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Komitet).

Članak 3.

(Izvješćivanje o realizaciji Politike)

Komitet, po potrebi, a najmanje jednom godišnje, podnosi Vijeću ministara Bosne i Hercegovine izvješće o realizaciji Politike.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 134/18
24. srpnja 2018. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

POLITIKA UPRAVLJANJA ZRAČNIM PROSTOROM BOSNE I HERCEGOVINE Sarajevo, siječanj 2018. godine

Sadržaj

I. UVODNI DIO

II. VIZIJA, MISIJA I CILJEVI POLITIKE

- 2.1. Vizija
- 2.2. Misijski ciljevi
- 2.3. Ciljevi

III. PRAVNI OKVIR

- 3.1. Međunarodni pravni okvir
- 3.1.1. Međunarodne organizacije i institucije
- 3.2. Pravni okvir Bosne i Hercegovine

IV. UPRAVLJANJE ZRAČNIM PROSTOROM

V. OBVEZE SUDIONIKA U OKVIRU SUSTAVA UPRAVLJANJA ZRAČNIM PROSTOROM

- 5.1. Nadležnosti upravljanja zračnim prostorom

VI. SIGURNOST ZRAČNE PLOVIDBE (SAFETY) KAO NAJZNAČAJNI PRIORITET POLITIKE

VII. SMJERNICE ZA REALIZACIJU POLITIKE

Popis kratica

AMC	Jedinica za upravljanje zračnim prostorom (Airspace Management Cell)
ASM	Upravljanje zračnim prostorom (Airspace Management)
BHANSA	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH
BHDCA	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH
EASA	Europska agencija za sigurnost zračne plovidbe

ECAA sporazum	Sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunjske, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (sukladno Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. lipnja 1999. godine) o uspostavi Zajedničkog europskog zrakoplovnog područja
ECAC	Europska konferencija za civilno zrakoplovstvo (European Civil Aviation Conference)
EU	Europska unija
EUROCONTROL	Europska agencija za sigurnost zračne plovidbe (European Organisation for Safety of Air Navigation)
FAB CE	Funkcionalni blok zračnog prostora Središnje Europe (Functional Airspace Block Central Europe)
FRA	Prostor slobodnog planiranja letenja bez ruta (Free Route Airspace)
FUA	Fleksibilno korištenje zračnog prostora (Flexible Use of Airspace)
ICAO	Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo (International Civil Aviation Organisation)
SES	Jedinstveno evropsko nebo (Single European Sky)
SESAR	Program tehničke provedbe Jedinstvenog europskog neba koji osigurava koordinirano i sinhronizirano istraživanje, razvoj i raspored sustava upravljanja zračnim prometom novih generacija (Single European Sky Air Traffic Management Research)

POLITIKA UPRAVLJANJA ZRAČNIM PROSTOROM BOSNE I HERCEGOVINE

I. UVODNI DIO

Politika upravljanja zračnim prostorom Bosne i Hercegovine je okvirni i temeljni dokument u procesu razvoja i daljnog unapređenja upravljanja zračnim prostorom Bosne i Hercegovine. Politika upravljanja zračnim prostorom (dalje u tekstu: Politika) predstavlja pristup prema uspostavi organiziranog, učinkovitog i integriranog planiranja i upravljanja zračnim prostorom, kao zajedničkog resursa svih kategorija korisnika, koji se upotrebljava na fleksibilan i transparentan način, istodobno uzimajući u obzir potrebe obrane, zaštite životne sredine i obveza koje proizlaze iz međunarodnih ugovora, članstva u međunarodnim zrakoplovnim organizacijama i međunarodnih standarda i preporučene prakse.

Politika utvrđuje principe i ciljeve za dostizanje učinkovitog i efektivnog sustava upravljanja zračnim prostorom sukladno Multilateralnom sporazumu između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunjske, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. lipnja 1999. godine) o uspostavi Zajedničkog europskog zrakoplovnog područja (dalje u tekstu: ECAA sporazum), kojim je uspostavljen pravni temelj za transpoziciju regulative Jedinstvenog europskog neba (SES) u pravni sustav Bosne i Hercegovine.

Politika definira neophodne tehnološko-operativne pravce unapređenja sustava upravljanja zračnim prostorom, sukladno Programu tehničke provedbe Jedinstvenog europskog neba koji osigurava koordinirano i sinkronizirano istraživanje, razvoj i raspored sustava upravljanja zračnim prometom novih generacija (SESAR), odnosno Glavnim planom upravljanja zračnim prometom na europskoj razini (European Air Traffic Management Master Plan).

Politika upravljanja zračnim prostorom BiH izradena je:

- **polazeći od** opredjeljenja za razvojem BiH kao modernog društva, s razvijenom ekonomijom sposobnom da se na najbrži način integrira u politički, ekonomski, a samim tim i sveukupni prometni okvir Evropske unije i postane dio njih. BiH, kao pridružena članica ECAA sporazuma, obvezana je na potpunu integraciju u dijelu zračnog prometa;
- **imajući u vidu** da je moderan zračni promet izuzetna potreba građana i ekonomije, kao i da ima značajnu ulogu u sveukupnom društvenom i ekonomskom razvoju BiH te da predstavlja ključ za smanjenje razvojnog raskoraka između BiH i zemalja Evropske unije i predstavlja snažno sredstvo integracionih procesa. Upravljanje zračnim prometom BiH nameće potrebu održivosti sa pravnog, tehničkog, ekonomskog, socijalnog i ekološkog aspekta, što zahtijeva razvijanje infrastrukture i tehnologija. Donošenje politike podrazumijeva smanjenje rizika od pogrešnog odlučivanja, kao i povećanje razine održivosti sa svih prethodno navedenih aspekata. Na taj način se ostvaruje balansiran pristup procesu integracija;
- **uzimajući u obzir** interese gospodarskih društava, institucija, javnog i privatnog sektora, kao i svih društvenih skupina i svakog građanina BiH;
- **kao jedan u nizu strateških dokumenata** kojim se uspostavljaju razvojni planovi koji podrazumijevaju jačanje institucija i administrativnih kapaciteta, kako bi se u oblasti zračnog prometa osigurala provedba svih planiranih aktivnosti;
- **s ciljem** potpunog integriranja u europske i međunarodne tokove, za što je neophodno izvršiti povezivanje sektora zrakoplovstva, ostalih vidova prometa, turizma, trgovine i poljoprivrede i omogućiti neometan i održiv razvoj zemlje. Zrakoplovstvo, kao posebna grana gospodarstva, ima veliki potencijal koji, zbog svog međunarodnog karaktera i činjenice da je visoko regulirana oblast, povezuje svjetska gospodarstva i povećava GDP BiH;
- **da predstavlja** odluku države BiH ka uspostavi reguliranog, organiziranog, učinkovitog i integriranog planiranja i upravljanja zračnim prostorom, kao i zajednički resurs svih kategorija korisnika.

II. VIZIJA, MISIJA I CILJEVI POLITIKE

2.1. Vizija

Vizija Politike je osigurati učinkovito upravljanje zračnim prostorom BiH, koje će biti:

- 1) regulirano,
- 2) sigurno,
- 3) održivo,
- 4) integrirano u europski sustav i
- 5) koje će podržavati i poticati ekonomski razvoj države.

2.2. Misija

Misija Politike je da:

- 1) osigura siguran zračni promet,
- 2) osigura kvalitetno održavanje infrastrukture,
- 3) bude učinkovita,

- 4) doprinosi ekonomskom razvoju BiH,
- 5) minimizira štetne utjecaje na životnu sredinu i
- 6) bude uskladena s procesom integracija Bosne i Hercegovine u Europsku uniju.

2.3. Ciljevi Politike

Politika utvrđuje ciljeve za dostizanje učinkovitog i efektivnog sustava upravljanja zračnim prostorom.

- Ciljevi Politike upravljanja zračnim prostorom BiH su:
- 1) uspostaviti, održavati i stalno unapređivati sigurnost zračne plovidbe,
  - 2) osigurati regulatorni okvir u oblasti upravljanja i uporabe zračnog prostora BiH,
  - 3) povećati kapacitete zračnog prostora sukladno predviđenom porastu prometa,
  - 4) održavati i aktivno unapređivati učinkovito upravljanje zračnim prostorom,
  - 5) unaprijediti zaštitu životne sredine,
  - 6) povećati učinkovitost i ekonomičnost,
  - 7) unaprijediti zaštitu zračnog prostora,
  - 8) definirati tijela nadležna za upravljanje zračnim prostorom BiH,
  - 9) osigurati visoku kvalitetu usluga korisnicima zračnog prostora putem sigurnog, preciznog i pravodobnog planiranja, odobravanja i objava u vezi sa zračnim prostorom BiH,
  - 10) osigurati uvjete kojim se ohrabruje razvoj novih ruta, prostora slobodnog planiranja letenja bez ruta i usluga,
  - 11) održavati i unapređivati standarde usluga putem pravodobnog planiranja i praćenja ključnih procesa i aktivnosti tijela na strateškoj razini,
  - 12) omogućiti korištenje zračnog prostora svim korisnicima,
  - 13) uskladiti upravljanje zračnim prostorom s konceptom Fleksibilnog korištenja zračnog prostora (FUA),
  - 14) podržati provedbu Jedinstvenog europskog neba (SES) na paneuropskoj razini,
  - 15) po potrebi uskladiti postupke upravljanja zračnim prostorom sa susjednim državama i Funkcionalnim blokom zračnog prostora Središnje Europe (FAB CE),
  - 16) provoditi nepristrano i djelotvorno reguliranje organizacije i upravljanja zračnim prostorom,
  - 17) dati smjernice korisnicima zračnog prostora BiH, kao i Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH (BHANSA) u sigurnom i učinkovitom korištenju zračnog prostora BiH,
  - 18) graditi povjerenje u odnosima sa zainteresiranim stranama i korisnicima zračnog prostora putem konzultacija i suradnje.

III. ПРАВНИ ОКВИР

3.1. Међународни правни оквир

Politika, propisi i uporaba zračnog prostora u najvećoj su mjeri određeni međunarodnim propisima, iako države još uvijek imaju nadležnost utvrditi državne prioritete u okviru međunarodnih propisa.

Najznačajniji međunarodni dokumenti u oblasti zrakoplovstva kojih se BiH dužna pridržavati su:

- Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu (Čikaška konvencija iz 1944. godine) i aneksi uz Čikašku konvenciju (1-19),
- ECAA sporazum i aneksi uz ECAA sporazum,
- FAB CE sporazum,
- Radni aranžmani zaključeni između BHDC i EASA.

3.1.1. Међународне организације и институције

BiH je članica sljedećih međunarodnih organizacija:

- Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo (ICAO),
- Еuropske konferencije civilnog zrakoplovstva (ECAC),
- Еuropske agencije za sigurnost zračne plovidbe (EUROCONTROL).

BiH ima status promatrača u EASA-i koji je osigurala zaključivanjem ECAA sporazuma, kao država koja nije članica EU.

3.2. Правни оквир Bosne i Hercegovine

Politika i uporaba zračnog prostora određeni su i domaćim zakonodavstvom:

- 1) Ustav BiH (članak III., stavak 1) – Nadležnost institucija BiH: Kontrola zračnog prometa,
- 2) Zakon o zrakoplovstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09),
- 3) Zakon o obrani BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05),
- 4) Zakon o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 43/09).

IV. УПРАВЉАЊЕ ЗРАЧНИМ ПРОСТОРОМ

Управљање зрачним простором (ASM) обухвата fleksibilno korištenje zračnog prostora, организацију зрачног простора, razvoj i oblikovanje struktura zračnog prostora i druge funkcije koje su u vezi s upravljanjem zračnim prostorom.

Fleksibilno korištenje zračnog prostora (FUA) predstavlja koncept kojim se zračni prostor promatra kao nedjeljiva cjelina i svakodnevno prilagodava potrebama korisnika zračnog prostora. Koncept fleksibilnog korištenja zračnog prostora osigurava postizanje najučinkovitijeg korištenja zračnog prostora od svih korisnika, utemeljenog na stvarnim potrebama i stvarnom korištenju u određenom vremenskom razdoblju. Koncept fleksibilnog korištenja zračnog prostora temelji se na tri razine upravljanja zračnim prostorom: strateškoj, predtaktičkoj i taktičkoj razini.

U okviru zajedničkog civilno-vojnog procesa na strateškoj razini upravljanja zračnim prostorom obavlja se neophodno strateško planiranje, pri čemu se uzimaju u obzir zahtjevi domaćih i stranih korisnika zračnog prostora i pružatelja usluga u zračnoj plovidbi. Stratešku razinu upravljanja zračnim prostorom provodi Komitet za upravljanje zračnim prostorom.

Predtaktička razina upravljanja zračnim prostorom obuhvata obradu zahtjeva korisnika, alokaciju zračnog prostora na korištenje i proslijedivanje podataka svim zainteresiranim korisnicima. Poslovi na predtaktičkoj razini upravljanja zračnim prostorom obavljaju se u okviru Jedinice za upravljanje zračnim prostorom (AMC).

Taktička razina upravljanja zračnim prostorom sastoji se od svakodnevnog aktiviranja, deaktiviranja ili realokacije, u stvarnom vremenu, zračnog prostora koji je prethodno alocirala Jedinica za upravljanje zračnim prostorom.

Organizacija zračnog prostora obuhvata podjelu zračnog prostora na klase, projektiranje mreže ruta zračnog prometa, prostora slobodnog planiranja letenja bez ruta (FRA) i njihovo uskladivanje, uspostavu funkcionalnih blokova zračnog prostora, određivanje vertikalnih i horizontalnih granica zračnog prostora koje su u nadležnosti jedinica kontrole letenja, izradivanje navigacijskih postupaka prilaženja, dolaska i odlaska za određenu zračnu luku, kao i druge poslove kojima se organizira zračni prostor.

Razvoj i oblikovanje struktura zračnog prostora obuhvata utvrđivanje opasnih zona, zabranjenih zona, uvjetno zabranjenih

zona, privremeno izdvojenih zona, privremeno rezerviranih zona, kao i druge poslove razvoja i oblikovanja struktura zračnog prostora.

Osnovni zahtjevi koje upravljanje zračnim prostorom treba osigurati su sigurnost, fleksibilnost i dinamičnost.

V. OBVEZE SUDIONIKA U OKVIRU SUSTAVA UPRAVLJANJA ZRAČNIM PROSTOROM

5.1. Nadležnosti upravljanja zračnim prostorom

Vijeće ministara BiH je nadležno za:

- uspostavu Komiteta za upravljanje zračnim prostorom BiH.

Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, uz suglasnost Ministarstva obrane BiH, nadležno je za:

- upravljanje zračnim prostorom, kao i u zračnom prostoru BiH, sukladno odredbama Zakona o zrakoplovstvu BiH.

BHDCA je nadležna i odgovorna za:

- utvrđivanje načina upravljanja zračnim prostorom,
- obavljanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu.

BHANSA i Ministarstvo obrane BiH su nadležni za:

- uspostavu postupaka za civilno-vojnu koordinaciju i osiguranje komunikacijskih sustava koji omogućavaju međusobnu razmjenu podataka kako bi se omogućila aktivacija, deaktivacija i realokacija zračnog prostora, kako je odredila Jedinica za upravljanje zračnim prostorom (AMC).

BHANSA je nadležna za:

- uspostavu Jedinice za upravljanje zračnim prostorom, uspostavu procedure za civilno-vojnu koordinaciju i komunikacijske sustave između organizacijskih jedinica nadležnih za operativne usluge u zračnom prometu,
- pružanje usluga u zračnoj plovidbi, u zračnom prostoru BiH.

VI. SIGURNOST ZRAČNE PLOVIDBE (SAFETY) KAO NAJZNAČAJNIJI PRIORITET POLITIKE

Sigurnost zračne plovidbe i javno povjerenje u sigurnost letenja podupiru sve druge oblasti u sektoru zrakoplovstva. Održavanje najviših standarda sigurnosti zračne plovidbe u BiH zrakoplovstvu je prioritet politike upravljanje zračnim prostorom.

BiH mora biti dio sustava sigurnosti, kako na međunarodnoj tako i na regionalnoj razini. Važno je da BiH uspostavi strateške ciljeve kada je u pitanju razina sigurnosti zračne plovidbe (safety) te način kako tu razinu održavati.

Primarna odgovornost za sigurnost zračne plovidbe je na operatorima (zračnim lukama, avicompanijama, pružateljima usluga, organizacijama za održavanje itd.), kao i svim korisnicima zračnog prostora.

Politika uporabe zračnog prostora EU ide u pravcu da se učini sve kako bi se povećala sigurnost zračne plovidbe, a rizik minimizirao. U tom smislu, politika uporabe zračnog prostora Bosne i Hercegovine treba pratiti politiku EU.

Europska unija, kroz Europski program sigurnosti i ICAO, kroz plan Sigurnosti zračne plovidbe, zahtijeva od BiH da usvoji Državni program sigurnosti zračne plovidbe (State Safety Programme - SSP) i postigne njegovu potpunu primjenu.

U BiH postoji niz tijela koja su odgovorna za provedbu određenih elemenata sigurnosti zračne plovidbe ali i različiti aranžmani u pogledu koordiniranja aktivnosti sadržanih u SSP-u, uključujući Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, BHDCA i BHANSA-u.

Da bi se postigla zadovoljavajuća razina sigurnosti zračne plovidbe, a s obzirom na brz rast i značajne promjene koje donosi kompleksnost zrakoplovnog sustava, sustav nadzora nad sigurnošću zračne plovidbe mora biti baziran na procjeni rizika (risk based approach), na temelju kojeg se identificiraju pitanja iz oblasti sigurnost zračne plovidbe i procjenjuju rizici koji se mogu pojavit u sustavu upravljanja sigurnošću. Pristup baziran na riziku je dio Sustava upravljanja sigurnošću zračne plovidbe (SMS). ICAO je usvojio SMS kao međunarodni standard i njegova primjena je obvezujući zahtjev utemeljen Aneksom 19 ICAO. SMS se prožima kroz cijeli sustav civilnog zrakoplovstva kako bi se olakšalo proaktivno upravljanje rizicima.

Fokusiranje na unapređenje analize ljudskog čimbenika i upravljanja unutar SMS-a je od ključnog značaja. Unapredavanjem kvaliteta i načina provedbe sigurnosnih istraživa, kako bi se identificirali ljudski, organizacijski i drugi uzročni čimbenici, prikupljanje podataka, razmjena informacija, uključujući i izvješćivanje o događajima sa neophodnim analizama, su temelj za efektivno upravljanje zračnim prostorom utemeljenog na riziku.

VII. SMJERNICE ZA REALIZACIJU POLITIKE

Politika upravljanja zračnim prostorom BiH pruža opći okvir djelovanja za postizanje novog sigurnijeg, učinkovitijeg i ekološki prihvatljivijeg željenog stanja i definiranog sveukupnog cilja.

Proces kreiranja Politike je dinamičan proces, temeljen na postojanju međuvisnosti elemenata vanjskog i unutarnjeg okruženja, provedbe i ostvarenja postavljenih ciljeva te postojanju korektivnih mjera za djelovanje u pravcu ostvarenja postavljenih ciljeva.

Proces realizacije Politike ovisi o elementima vanjskog i unutarnjeg okruženja. Čimbenici na koje se može utjecati utemeljeni su na razvoju institucija uključenih u upravljanje zračnim prostorom Bosne i Hercegovine.

Politika podlježe ažuriranju sukladno potrebama.

Broj 01-29-8-110-27/18

4. siječnja 2018. godine

Sarajevo

832

На основу члана 30. став (1) тачка ц) и члана 30. став (2) и члана 33. став (2) Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17 и 25/18), члана 50. став 4. тачка ц) Закона о раду у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 и 93/17) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине на 149. сједници, одржаној 18. јула 2018. године, донио је

ОДЛУКУ О ВИСИНИ РЕГРЕСА ЗА ГОДИШЊИ ОДМОР У ИНСТИТУЦИЈАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2019. ГОДИНУ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком утврђује се висина регреса за годишњи одмор у институцијама Босне и Херцеговине за 2019. годину.